کد خبر: ۴۵۹۱۶۰
چهارشنبه ۵ بهمن ۱۴۰۱ ۹:۳۲

رفع آلودگی هوا با واکسن کرونا!

درخصوص حل مشکل آلودگی هوا علاوه‌بر اینکه تجربه بسیاری از کشورها و شهرهای آلوده جهان در مبارزه علمی و اتخاذ تصمیمات بجا، اثرگذار و پایدار در دسترس و تا حد زیادی قابل تکرار است، یک تجربه مهم و نزدیک در داخل نیز پیش روی ما قرار دارد که به همه ثابت می‌کند مهم‌تر از یک بزرگی یک معضل و مشکل، سطح اراده و جدیّت ما و نحوه تعامل درست و مسئولیت‌پذیرانه و جذب همه پتانسیل‌ها در برخورد با آن است.

به گزارش سایت خبری پرسون،عباس شمسعلی در یادداشتی نوشت:تعطیلات مدارس در تهران و برخی دیگر از شهرهای صنعتی و پرجمعیت به علت آلودگی هوا در سال تحصیلی جاری آن‌قدر طولانی شد که وزیر آموزش و پرورش در روزهای اخیر به یکباره خبر از پایان تعطیلات و بازگشایی مدارس حتی در هوای آلوده و همچنین ارائه پیشنهاد برای افزایش شاخص اعلام تعطیلی دانش‌آموزان همچون برخی کشورهای دیگر داد.

علت این واکنش وزیر آموزش و پرورش، نگرانی از تبعات تعطیلی آموزش حضوری، اُفت تحصیلی و تربیتی و ناکافی بودن و بازدهی پایین آموزش مجازی بود؛ موضوعی که بارها کارشناسان و رسانه‌ها نسبت به آن هشدار داده بودند و البته معلمان و والدین نیز به‌صورت عینی آن را تجربه کرده‌اند. پیش از این هم در روزهای گذشته وزارت آموزش و پرورش در اطلاعیه‌ای با هشدار درباره افت تحصیلی نگران‌کننده دانش‌آموزان و ایجاد مانع در تحقق اهداف آموزشی و تربیتی به علت تعطیلات مکرر، اعلام کرده بود: «هیچ روشی جایگزین آموزش و تربیت حضوری در محیط مدارس و کلاس‌های درس نخواهد بود و آموزش‌های مجازی پاسخگوی همه نیازهای دانش‌آموزان نبوده، بنابراین غیرحضوری شدن مدارس باید به‌عنوان آخرین راه‌حل در نظر گرفته شود.»

این نگرانی و هشدارها وقتی جدی‌تر و عمیق‌تر می‌شود که تجربه دو سه سال اخیر نظام آموزشی کشور در زمان شیوع کرونا را مرور کنیم و به یاد آوریم که آموزش ناگزیر مجازی در ایام کرونایی چه بر سر سطح تحصیلی و امور تربیتی و پرورشی دانش‌آموزان آورد و ورود بی‌موقع و بعضاً بی‌ضابطه دانش‌آموزان از کلاس اول تا پایه‌های دیگر به فضای مجازی و ایجاد وابستگی مزمن و اعتیادآور بسیاری از آنها به این فضا در پی حضور در کلاس‌های آنلاین چه اثرات روحی، جسمی و تربیتی ناخوشایندی را برجای گذاشت.

خوشبختانه به لطف خدا و در پی اقدامات وسیع در واکسیناسیون و کنترل بیماری کرونا در کشور، از هفته‌های پایانی سال تحصیلی گذشته و در ادامه از ابتدای سال تحصیلی جاری با حضوری شدن آموزش و بازگشایی مدارس، این نگرانی‌ها و تبعات منفی تا حد زیادی کاهش یافته بود که غول آلودگی هوا دوباره از راه رسید و در تهران و برخی دیگر از شهرها بانی تعطیلات طولانی و مکرر شد. آنگاه که هوا مناسب‌تر شد نیز موج سرما و نیاز به رفع اُفت فشار گاز تعطیلی گسترده دیگری را بر نظام آموزشی تحمیل کرد.

اما نگرانی بجا از اثرات تعطیلی طولانی مدارس یک طرف ماجراست و آن سوی ماجرا نگرانی جدی دیگری وجود دارد و آن‌هم تبعات خطرناک و بیشتر آلودگی هوا بر کودکان و دانش‌آموزان است که بارها از سوی وزارت بهداشت و پزشکان متخصص نسبت به آن هشدار داده شده است و والدین نیز از این موضوع بیمناک هستند.

در همین زمینه اعلام موضع وزیر آموزش و پرورش درخصوص تعطیل نشدن مدارس با آلودگی هوا مگر در موارد استثنایی، واکنش وزارت بهداشت را در پی داشته است.

همین دیروز بود که رئیس گروه سلامت هوا و تغییر اقلیم وزارت بهداشت در واکنش به اظهارات وزیر آموزش و پرورش گفت: «یکی از گروه‌های حساس کودکان هستند و این درست نیست که صرفاً با تغییر شاخص آلودگی هوا، صورت مسئله را پاک کنیم. ما باید اقدام جدی برای کاهش مواجهه و کاهش غلظت آلاینده‌های هوا داشته باشیم... ما هم در وزارت بهداشت تعطیلی مدارس را راهکار اصلی نمی‌دانیم، اما چاره دیگری جز این نداریم که با این کار مواجهه کودکان با آلودگی هوا را کاهش دهیم.»

در این بین با وجود دغدغه‌ها و نگرانی‌های قابل اعتنای دو وزارتخانه بهداشت و آموزش و پرورش درخصوص تبعات آلودگی هوا و خطرات تعطیلی مدارس، متاسفانه باز هم شاهد نوعی ناهماهنگی در بین مدیران بخش‌های مختلف و سرایت سردرگمی ناشی از آن به مردم هستیم.

سؤال اینجاست؛ مگر در هنگام تصمیم‌گیری و اعلام یک موضوع در چنین سطحی مسئولان و مدیران در جمع خود گفت‌وگو و هم‌اندیشی نمی‌کنند و آیا تصمیمات از جنبه‌های مختلف بررسی نمی‌شوند که درخصوص یک موضوع شاهد اختلاف دیدگاه و موضع مسئولان هستیم؟

اگر بازگشایی مدارس تصمیم قطعی دولت است باید صریح و مستدل و منطقی بیان و مطرح شود و اگر نگرانی از تبعات آلودگی هوا موضع دولت است باید صریحاً مطرح و لحاظ شود. چطور ممکن است که تازه صحبت از ارائه پیشنهاد برای افزایش شاخص آلایندگی منجر به تعطیلی مدارس می‌شود اما هنوز این پیشنهاد بررسی و تصویب نشده و مصوبه سال ۹۶ دولت با همان شاخص مرسوم برقرار است خبر بازگشایی مدارس در شرایط قرار داشتن در همان دامنه منجر به تعطیلی اعلام می‌شود؟

اما با همه اینها، حرف اصلی و روی سخن با مدیران آموزش و پرورش و وزارت بهداشت نیست چرا که به هر حال هرکدام با دلایل موجّه نگرانی‌های خاص و قابل تأمل خود را درخصوص ماجرای آلودگی هوا و تعطیل یا باز بودن مدارس دارند و البته در موضوع مدیریت و کاهش آلودگی هوا نیز نقش و اثر خاصی ندارند، روی سخن با مسئولان و دستگاه‌های مختلف دخیل در بحث کنترل آلاینده‌های جوّی است که باید به‌طور جدی و متفاوت از گذشته وارد گود شوند.

متأسفانه در مسئله آلودگی هوا که از گذشته در کشور ما وجود داشته و گویا سال به سال نیز سخت‌تر می‌شود، سال‌هاست که شاهد حرف‌های تکراری و پاسکاری مسئولیت‌ها بین دستگاه‌ها هستیم و با رفتن زمستان و بهبود شرایط هم این مشکل به فراموشی سپرده می‌شود تا سال آینده و تکرار دوباره مکررات! این در حالی است که سالانه هزاران نفر در کشور قربانی آلودگی هوا می‌شوند و این مسئله نه یک موضوع پیش پا افتاده بلکه یک مسئله مهم و حیاتی است. وقتی سال‌ها این معضل مطرح بوده و حتی قانون «هوای پاک» با مشخص کردن نقش و وظایف دستگاه‌های مسئول مصوب و ابلاغ شده است اما سال به سال بر شدت آلودگی هوا افزوده می‌شود یعنی این روش و این نوع مدیریت به درد رفع چنین مشکل بزرگی نمی‌خورد و برای حل آن باید با عزم جزم وارد میدان شد و نه همچون گذشتگان برای حل مشکلات زیست‌محیطی منتظر برجام نشست! و از عمل به وظایف قانونی طفره رفت و نه به مدیریت با اهرم تعطیل کردن دلخوش بود.

درخصوص حل مشکل آلودگی هوا علاوه‌بر اینکه تجربه بسیاری از کشورها و شهرهای آلوده جهان در مبارزه علمی و اتخاذ تصمیمات بجا، اثرگذار و پایدار در دسترس و تا حد زیادی قابل تکرار است، یک تجربه مهم و نزدیک در داخل نیز پیش روی ما قرار دارد که به همه ثابت می‌کند مهم‌تر از یک بزرگی یک معضل و مشکل، سطح اراده و جدیّت ما و نحوه تعامل درست و مسئولیت‌پذیرانه و جذب همه پتانسیل‌ها در برخورد با آن است.

روندی که کشور ما در شیوع ویروس کرونا تجربه کرد و از یک کشور با شرایط بحرانی در ابتدای ورود بیماری به یک کشور الگو و برتر در کنترل این ویروس تبدیل شد یک نمونه عینی و ملموس از نحوه غلبه بر مشکلات و بحران‌هاست. می‌توان گفت؛ کرونایی که در کشور گاه در یک روز جان ۷۰۰ نفر را می‌گرفت و ده‌ها هزار مبتلای جدید را گرفتار می‌کرد، از آلودگی هوا که به‌طور خاموش در حال قربانی گرفتن است، سهمگین‌تر بود و بسیاری ناامیدانه تصور رسیدن روزهایی که هیچ مرگ کرونایی نداشته باشیم یا روزانه تنها یک یا دو هموطن عزیز را از دست بدهیم نداشتند (آن هم در شرایطی که در همین ایام همچنان در کشورهای اروپایی و آمریکا و ژاپن و... هرکدام روزانه صدها مرگ کرونایی ثبت می‌شود)، اما چه شد که در همین کشور، با همین امکانات و با مدیریت داخلی توانستیم بیماری کرونا را در یک بازه دو سه ساله شکست دهیم اما سال‌هاست در برابر آلودگی فصلی هوا تا این حد ناموفق و منفعل هستیم؟

راز موفقیت در مهار کرونا، ابتدا پذیرش وجود یک مشکل و معضل و سپس رسیدن به یک عزم ملی و تقریبا تک‌صدایی در بین مسئولان و ساماندهی موفق ستاد ملی مبارزه با کرونا، استفاده از تمامی ظرفیت‌های موجود از سطح کلان کشور تا سطح محلات از جمله ظرفیت‌های مردمی، اعتماد مسئولان و مردم به متخصصان و جوانان دانشمند کشور برای ساخت واکسن‌های مختلف و موثر و بی‌خطر، حمایت و پشتوانه عظیم معنوی مردم و حمایت مسئولان از کادر خدوم درمان به‌عنوان پیش‌قراولان مبارزه با کرونا و همین‌طور اصلاح به‌موقع کاستی‌ها یا کمبودها و کم‌کاری‌ها از جمله اصلاح به‌موقع و بسیار حیاتی روند خرید واکسن و تسریع در واکسیناسیون عمومی، اختصاص مدبرانه بودجه‌های لازم و موارد متعدد دیگر بود.

اگر قرار بود با کرونا آن‌طور که با آلودگی هوا رفتار می‌کنیم مواجه می‌شدیم یعنی هر سازمانی با وجود تصریح قانون و تعیین وظایف، مسئولیت را به سازمان دیگر حواله می‌داد، یا هر سازمان و مسئولی بدون هماهنگی با سازمان‌های مربوطه دیگر راه خود را می‌رفت و یا اینکه موضوع نه به‌عنوان یک معضل مسلّم و خطرناک در سطح ملی و نیازمند ورود همه مسئولان و مردم دیده می‌شد؛ اکنون شاید هنوز شاهد ادامه قدرت‌نمایی کرونا و مرگ روزانه صدها نفر یا بیشتر از هموطنان‌مان می‌بودیم.
اکنون نیز چاره کار مبارزه با آلودگی هوا اجرای همان نسخه مبارزه با کروناست. باید به این معضل که سلامتی امروز و فردای کودکان و نسل آینده‌ساز کشور را هدف گرفته به‌عنوان یک ابَرمشکل و در بالاترین سطح رسیدگی دیده شود. تشکیل ستاد ملی مبارزه با آلودگی هوا با عضویت تمام قوا و دستگاه‌های مسئول و بهره‌گیری از همه ظرفیت‌ها به ریاست بالاترین مقام اجرایی کشور و برگزاری مداوم و پیگیرانه جلسات این ستاد همراه با بازخواست و دریافت گزارش‌های عملکرد، اختصاص بودجه‌های لازم و واقع‌بینانه و نه رفع تکلیفی به‌جای هزینه چندبرابری در سال‌های آینده برای درمان قربانیان آلودگی هوا، استفاده از ظرفیت جوانان دانشمند، خلاق، نخبه و شرکت‌های دانش‌بنیان برای کمک‌های فنی و ارائه ایده‌های نوین و علمی به‌روز، جلب مشارکت مردم و راه‌های دیگر مشابه آنچه در مبارزه با کرونا تجربه کردیم نمونه‌هایی از نیاز امروز است.

اگر می‌خواهیم مبارزه با آلودگی هوا جدی‌تر از قبل اجرا شود، باید بخش‌های صنعتی، خدماتی، پژوهشی، مدیریتی و کل بدنه اجرایی کشور تمام‌قد و نه در حد شعار و حرف و سخنرانی، پای کار بیایند. نکته مهم اینکه ما در مهار کرونا توانستیم دشمن و معضلی را شکست دهیم که نوظهور بود و تجربه قبلی و شناخت کافی از رفتار آن نداشتیم اما تجربه مبارزه با آلودگی هوا سال‌هاست در کشورهای مختلف وجود دارد و پیش چشم ماست. موارد مهمی همچون نوسازی و توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی، بهبود کیفیت سوخت، از رده خارج کردن خودروهای فرسوده از جمله از طریق دادن سهمیه ویژه در قرعه‌کشی‌های کذایی، بهبود کیفیت و کاهش مصرف سوخت خودروهای تولید داخل، استفاده از سوخت‌های پاک برای خودروها و موتورسیکلت‌ها و موارد مشابه متعدد دیگر.

به‌کارگیری همه ظرفیت‌ها یعنی اینکه رسیدن به پاسخ سؤال‌هایی همچون اینکه چرا وقتی جوانان ما به بالاترین سطح از علوم در حوزه‌های مختلف دست یافته‌اند و در کشوری که موشک‌های جنگی و فضایی با سوخت جامد و بالاترین کیفیت و دقت ساخته می‌شود یا جوانان نخبه طی چند ماه واکسن کرونا می‌سازند، چرا از نخبگان به‌درستی برای کاهش مصرف بالا یا کیفیت خودروهای داخلی استفاده نمی‌شود؟

بی‌شک وظیفه سنگینی بر دوش مسئولان از گذشته تاکنون برای تحقق خواسته به حق مردم برای حل مشکل آلودگی هوا قرار داشته و دارد که هرگونه کم‌کاری در آن قابل پذیرش نیست. مردم نیز در این مسیر می‌توانند سهم و نقش مهمی داشته باشند که یک نمونه از آن استفاده درست و بهینه از خودروی شخصی و رفتن به سمت استفاده بیشتر از حمل‌ونقل عمومی است. بی‌شک مصرف روزانه بیش از ۱۰۰میلیون لیتر بنزین در کشور و ۱۶ میلیون لیتر در تهران یک زنگ خطر زیست‌محیطی است که با مدیریت و همراهی مردم قابل کنترل است.

منبع:کیهان